

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 924/2024
05.02.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Миљуш, председника већа, Јасмине Стаменковић, Јасминке Обућина, Татјане Ђурица и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU TRGOVINU I USLUGE VITTA ELKO д.о.о. Београд-Земун, МБ 17158791, чији је пуномоћник Урош Топић, адвокат из ..., против туженог PREDUZEĆE ZA INŽENJERING, PROJEKTOVANJE I PROIZVODNJU MELPO д.о.о. Добановци, МБ 20175877, чији је пуномоћник Милан Лукић, адвокат у ..., ради исплате, вредност предмета спора 97.674.09 динара, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1559/24 од 20.06.2024. године, у седници одржаној 05.02.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 1559/24 од 20.06.2024. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда Пж 1559/24 од 20.06.2024. године и пресуда Привредног суда у Београду П 4592/22 од 05.10.2023. године, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени PREDUZEĆE ZA INŽENJERING, PROJEKTOVANJE I PROIZVODNJU MELPO д.о.о. Добановци да тужиоцу PREDUZEĆE ZA PROIZVODNJU TRGOVINU I USLUGE VITTA ELKO д.о.о. Београд-Земун исплати износ од 97.674,09 динара са законском затезном каматом почев од 01.01.2020. године до исплате, у року од 8 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 273.732,62 динара са затезном каматом од извршности одлуке до исплате, у року од 8 дана од дана пријема писаног отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П 4592/22 од 05.10.2023. године, у ставу I изреке, укинута је решење о извршењу на основу веродостојне исправе Привредног

-2-

суда у Београду 4 Иив 4942/2018 од 18.07.2018. године, у целини. У ставу II изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца да суд обавезе туженог да тужиоцу исплати износ од 97.674,09 динара са законском затезном каматом почев од 01.01.2020. године до исплате, као неоснован. У ставу III изреке обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка накнади износ од 213.960,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 1559/24 од 20.06.2024. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена је првостепена пресуда. Одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права, позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр.74/11...10/23 – др. закон), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији ради уједначавања судске праксе у споровима поводом примене правила о поверилачкој доцњи и последицама неиспуњења уговора.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју суд у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужени су били у пословном односу по основу уговора о купопродаји електронских конектора компоненти из понуде тужиоца од 01.12.2016. године и то 20.000 комада електронских компоненти ПИН-КОН000000022 и 2.000 комада електронских компоненти КОН0000000000716 по одређеној цени и роком испоруке. Тужилац је након прихватања понуде, код иностраног добављача наручио робу за туженог, исту увезао и испоручио туженом половину од укупне количине увезене робе и у моменту преузимања прве половине робе тужени је исплатио цену, док је остатак робе односно другу половину увезене робе тужилац оставио код себе на лагеру. Другу половину робе по уговору је требало да испоручи туженом шест месеци након испоруке прве половине робе, што је тужилац покушао да учини 29.09.2017. године путем курирске службе, али је тужени одбио пријем пошиљке. Према стању у списима предмета, тужени је учинио неспорним да је тужилац покушао да испоручи робу на адресу туженог, али је тужени одбио пријем.

На основу утврђеног чињеничног стања првостепени суд закључује да тужилац није испоручио предметну робу туженом, за коју захтева исплату утуженог потраживања, да није доказао да је предузео све радње да туженом на адреси седишта испоручи робу, а сам покушај испоруке не представља извршење обавезе тужиоца као продавца према купцу, овде туженом. Образлаже да тужилац није доказао да је туженом као купцу икада ставио на располагање предметну робу, на начин да је исту транспортовао и сместио у посед туженог на адресу седишта туженог и да је имао

могућност и да предметну робу преда у депозит суда и на тај начин испуни обавезу. Како се предметна роба и даље налази у државини тужиоца, то је закључак првостепеног суда да тужени није стекао својство дужника који је у доцњи са испуњењем обавезе према тужиоцу у смислу плаћања купопродајне цене. Даље образлаже да у ситуацији када је тужилац предметну робу упутио туженом, и тужени одбио пријем предметне робе у смислу члана 519. став 2. Закона о облигационим односима, тужилац је имао могућност да раскине предметни уговор, што он није учинио. Другостепени суд додаје да тужилац утужени износ не може потраживати ни по основу накнаде штете услед раскида уговора како то сматра тужилац, из разлога што у конкретном случају није уговорен фиксни рок за испуњење обавезе да би се уговор сматрао раскинутим протеклом рока, а поред тога, тужилац није испунио своју обавезу да би се могао користити правом на раскид уговора због неиспуњења друге стране.

Ревизија тужиоца је основана.

Нижестепени судови на утврђено чињенично стање нису правилно применили материјално право којим је уређен уговор о купопродаји и правне последице поверљачке доцње.

Наиме, парничне странке су облигациони однос засновале уговором о купопродаји робе – конектора одређене врсте и количине. Према уговореним условима тужилац је требало да наведену робу прибави од иностраног добављача, што је он и учинио, те да туженом сукцесивно испоручи предметне конекторе. Прва количина је испоручена туженом и она међу странкама није спорна. Међутим, у вези испоруке друге количине, нижестепени судови дају погрешан материјалноправни квалификатив неспорној чињеници да је тужилац покушао испоруку преостале количине робе, а тужени је одбио пријем. Наведено је од суштинског значаја за правилну примену материјалног права из разлога што је тужилац, као продавац, у обавези да испоручи робу туженом у време и на место предвиђено уговором (члан 467. став 1. Закона о облигационим односима), али је тужени поред обавезе плаћања цене, такође у обавези да предузме радње потребне да би предаја уопште била могућа у смислу одредбе члана 519. став 1. Закона о облигационим односима. Штавише, ако купац без оправданог разлога одбије да преузме ствар чија му је предаја понуђена на уговорен или уобичајен начин и на време, продавац може, ако има основаног разлога да посумња да купац неће исплатити цену, изјавити да раскида уговор (став 2.).

У конкретном случају, иако ревидент на томе инсистира у ревизији, из утврђеног чињеничног стања не произлази да је тужилац изјавио да раскида уговор, а тужбени захтев који је иницијално био усмерен на исплату цене додатно потврђује да тужилац захтева испуњење уговора. Тек током поступка тужилац је смањио тужбени захтев захтевајући утужени износ по основу накнаде штете, али будући да суд није везан правни основом на ком тужилац заснива тужбени захтев, већ чињеницама утврђеним током поступка, ревизијски суд је становишта да таква околност не утиче на чињеницу да уговор између странака није раскинут због неиспуњења. Дакле, када тужилац није раскинуо уговор већ тражио његово испуњење, а претходно покушао испоруку робе тако што ју је послао на адресу туженог, а тужени одбио пријем, и издао

фактуру за ту количину робе, то се онда не може приговорити тужиоцу да је могао да раскине уговор или робу положи у судски депозит, јер су то све овлашћења тужиоца као продавца којима он може, али не мора да се користи као страна верна уговору.

Како је тужилац предузео радње ради испоруке преостале уговорене количине робе, тиме што је робу послао туженом, а тужени без оправданог разлога одбио да робу прими, тужени је спречио испуњење обавезе продавца и тиме запао у поверилачку доцњу у смислу члана 325. став 1. Закона о облигационим односима. Последица поверилачке доцње није престанак обавезе купца да плати цену, нити губитак продавчевог права да и даље захтева испуњење уговора. Доласком повериоца у доцњу престаје евентуална доцња дужника и на повериоца прелази ризик случајне пропасти или оштећења ствари, а поверилац је дужан да накнади дужнику штету насталу услед доцње, као и трошкове даљег чувања ствари, у смислу члана 326. Закона о облигационим односима. Због тога се даље држање робе од стране тужиоца не може ценити као неиспуњење обавезе испоруке, већ као последица поверилачке доцње туженог, при чему се роба од тог момента чува за рачун туженог, на кога прелази ризик случајне пропасти или оштећења ствари.

Из наведених разлога се не може прихватити становиште нижестепених судова да тужилац нема право да захтева исплату цене зато што роба није фактички испоручена, јер се правилном применом материјалног права на утврђено чињенично стање долази до закључка да због поверилачке доцње у коју је запао тужени, тужилац има право да захтева исплату уговорене цене у складу са одредбама чланова 262, 454. и 516. Закона о облигационим односима. Притом, тужени је одбио пријем испоруке робе на коју се односи тужбени захтев са разлога да је није наручио, док је у поступку утврђено да међу парничним странкама јесте уговорена и продаја предметне робе туженом, и да у овом поступку исплату траженог износа није условио испоруком робе. Обавеза туженог на исплату цене јесте доспела, на начин из одредбе члана 324. став 2. Закона о облигационим односима тиме што је тужилац позвао туженог на испуњење фактуром.

Следом наведеног, Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку преиначио нижестепене пресуде, тако што је (крећући се у границама постављеног захтева) обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 97.674,09 динара, са затезном каматом коју је тужилац тражио од 01.01.2020. године до исплате, применом одредбе члана 277. Закона о облигационим односима.

Како је тужилац успео у спору, Врховни суд је применом одредбе члана 153, 154, 163. и 165. став 2. Закона о парничном поступку преиначио и одлуку о трошковима поступка тако што је обавезао туженог да тужиоцу накнади трошкове поступка у укупном износу од 273.732,62 динара, односно појединачно: износ од 11.892,00 динара на име трошкова по решењу о извршењу, износ од 6.090,62 динара на име предујма трошкова јавног извршитеља, износ од 54.000,00 динара на име састава четири образложена поднеска, износ од 144.000,00 динара на име заступања на осам одржаних рочишта, износ од 3.750,00 динара на име трошкова превода документације, износ од 27.000,00 динара на име састава жалбе и износ од 27.000,00 динара на име састава ревизије, све у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад

-5-

адвоката. Тужиоцу нису досуђени трошкови судских такси првостепеног и другостепеног поступка, јер тужилац ове трошкове није определио по висини, у складу са одредбом члана 163. став 2. Закона о парничном поступку. Трошак у износу од 30.000,00 динара на име предујма за вештачење, није био потребан за вођење парнице, јер на основу њега нису утврђене чињенице од значаја за пресуђење, па овај трошак није досуђен на терет туженог, применом одредбе члана 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Татјана Миљуш, с.р.**

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић